

մէջ քանի մը ծանօթ բառեր ալ կան։ Այսպէս օրինակ՝ նոր արար. կը նշանակէ «կրակ», ինչպէս կը ցուցնէ յաջորդ կիզողակիսն ածականը, և փոխառնալ է արար. ընդ հոմանիշէն։ Թէ Մագիստրոս գիտէր այս բառը, համո. էջ 131 ստուգարանութիւնը՝ ուր պրս. անձը «նուռ» բառը արար. ընդ «կրակ» բառէն կը հանէ. «Պարսկական է անունն անար, ի հրապաշտութեանն պատուեալ յատուչանին յորջորջեալ, յորմէ անարն կոչեցեալ սակս որակութեանն հրակերտ, կարմրահատ և հրահատ»։ Այս նոր «կրակ» բառն ալ կը ցուցնէ որ քիչ մը անդին զրուած նաւր բառն ալ ծանօթ նաւթն է, որով Նոյ իր տապանը ծեփելով՝ պահպանեց ջրօրին հոսանքներէն (նոյեան նմին իւր պահապան)։

Բայց այս բոլորին հետ՝ ամբողջութիւնը մոռցի և անհասկանալի կը մնայ։

9. Անգղաւոր «կարդալ»։ Ապա առեալ զտառս տախտակի ըղձական, տենչացայ վերստին անգղաւոր (էջ 16)։ Յարմարցուած է Հյ. անգղաւոր «ընթերցող» բառէն՝ որ կու գայ յն. ἀναγινώσκω «կարդալ» բայէն։

10. Ապախտ. Ոմն գորտ գտեալ ի վերիացուցն կողմանէ ասենն ապախտ արարեալ և ի կոթ գաւառին Գեղամայ ձայնէր, ձուկն զնա կարծելով, զի գնեսցեն (էջ 231)։ Պէտք է ուղղել ապախտ։ Վրաստանէն մէկը գորտ մը գտեր, ապախտ ըրեր է և կոթ գաւառին մէջ իբր ձուկ կը ծախէր։

(Շարունակելի)

Հ. ԱՆՍԻՆԵԱՆ

Գ Ր Ա Կ Ա Ն

Յ Ա Յ Գ Ա Ն Ո Ւ Ա Գ

Ա.

Կ Ա Խ Ա Յ Գ Ա Ն Ք

ՅԵՏԻՆ ցուքերն արեգին տեսայ չքնաղ, ծիծաղկոտ
 ինչպէս ժպիտն անուշիկ սերտ սրտերու կաթոգին.
 Ովկիրանոսին մէջ անոնք խորասուզուած կը նիրհեն
 Մի՛նչէ որ այգը բացուի, նոր յոյսերու խանձարուրդ։
 Ու կ'անհետին ըստուերներն. կ'իշխէ խաւարը լըփն.
 Աւարչուութեան համայնքին պատկերն է որ կը սքօղի.
 Եւ կը թաղուին էակներն անդորրանքին մէջ քաղցրիկ,
 Դո՛ւն ալ լըճակդ իմ սիրուն, հեզամբրափ կ'անըջես,
 Բիւր ալիակներդ ամօթխած կոյսերու պէս կը նազին.
 Վերեդ աստղեր կը նիրհեն յաւէժարաց բերբրով։
 Լոկ մեծ արքան մահացու խոհերու մէջ ալէկոծ
 կը հսկէ լուռ և աննիրհ. և անհունին սէրն անծայր

Ձայն գրկելով կը տանի դէպ' ափունքնեքն հեռաւոր...
 Երգէ՛, հոգեակ, որ զմայլիս և ըզմայլման մէջ գտնես
 Երջանկութիւնն աղամանդ որուն ոգով կը փարիս.
 Արգէն ամբիժ աստղերէն լոյսը շիթ շիթ կը ծորի
 Արշալոյսի բիբերէն կաթած ցօղին պէս անոյշ
 Ու օշարակն է մեղրիկ երգերուն հետ կախարդիչ,
 Հեռուն դիմիչ լըճակին վրան կ'ամբռնայ փայտակերտն
 Աստուածներու սրսկապան որփէական քնարներով.
 Աստղերուն պէս գեղանի հազար բիբեր կը բացուին,
 Ու փայլն անոնց երփներանգ տըխուր հոգիս կ'ողողէ.
 Զեփրուն արդէն կ'օլորէ Լոսերգ լաստին նազանքն հեզ
 Ու յանկարծ մեղմ թրթռումով գրկախառն ինձ կը բերէ
 Լոյսի վըճիտ շողերուն հետ երգն անոյշ, դաշնաւոր.
 Անգուսպ տենչով իմ հոգիս կը մերձենայ, կը փարի
 Լոյսի, երգի անպատում երջանկաբուղիս աղբիւրին,
 Ինչպէս թիթեռն իրիկունն ամբիժ լոյսին սիրահար
 Մինչև կարմիր բոցին մէջ անէանայ կեանքը սուղ:
 Ըզմայլանքի ժամն է արդ...: Թալկացումէն ըսթափած
 Հոգիս թրուիչ մ'արծուօրէն կ'առնէ մինչև ջինջ աստղերն
 Երկնքին տակը կապոյտ՝ որուն նըման ալ չի կայ.
 Ու լաստիս տակ երերուն կը կայտէ լինը մանկիկ
 Քոյրն երկնքին՝ որ յաւէտ ծաղիկ մ'ունի երեսին.
 Կը սաւառնի երգն անոյշ սրտէ ի սիրտ գեղումով..
 Ու կրկին սէր կը ծագի, և ըզմայլանք նորանոր...:
 Երջանկութիւն, կախարդանք հողէն զանգուած սրտերուն..
 Ինչո՞ւ թեկեղ երկնային այնքան երազ կը բախեն,
 Երբ դեռ անյագ է պասուքը վշտահար այն հոգւոյն.
 Երջանկութիւն, որ յաւէտ սիրոյ դրախտին մէջ ծլած
 Կը փթթեցնես ծաղիկներ երանական բուրումով:
 Եղով հազար ձեզ, ոգիք, ուր անծանօթ է սիրելն
 Առանց որուն ոչ ժըպիտ և ոչ գգուանք կայ մաքուր.
 Ձի կայ և երգն ըսփոփիչ. թափուր է սիրտն, անմարդի
 Ինչպէս երկիր մ'աւազուտ ուր ծաղիկներ չեն ծպտիր:
 Ու կ'երանեմ ես սրտերն ուր ամբիժ սէլը կ'իշխէ
 Եւ սիրելով կը նուաղին, ինչպէս դըրախտն Աստուծոյ:

Բ.

ԱՐԵԱԼՈՅՍԻՆ, . . .

Եւ լըռեն երգ ու ջընար, կը սահի ժամն հաճոյքի
 Որպէս ամէն ինչ հոստեղ, լոկ յիշատակ մը թողլով.
 Եւ դուն ընդոստ կը զարթնուս, կը փարատին ըստուերներն
 Ու կը բացուի հոգւոյդ մէջ ունայնութեան վիհը խոր.
 Հէք սիրտ, ինչո՞ւ հոն սուգիւ կ'ուզես իբրեւ յուսախար
 Երբ յոյսին ո՛ստը դալար հոգիդ մեղմով կը սփոփէ:
 Դարձեալ նըշին կը ծաղկի, ու կը դառնան ծիծեռներ
 Գարուններու կարապետ կեանքի ժւղիտ բերելով:
 Յառաջ, ինչպէս այս ամբոխն, այս կարաւանն անվրդով
 Դէպ ի ափունքը ծովին արշալոյսին յոյսերով: —
 Կոնտողներու բարձրավիզ ահա շարքերը հազար
 Ախիքներուն գրկերով կը յառաջեն յամբօրէն
 Ինչպէս սայլակը փոքրիկ լուսնկային, գեղին մէջ
 Մարգերու մէջ ծաղկածեմ ճրտընչելով ներդաշնակ.....
 Յետին մեղմիկ թրթռումներ կը ծածանին օդին մէջ,
 Դեռ սրտէ սիրտ կը հասնին արձագանգներն երգերուն
 Զեփիւտին մէջ մարելով ինչպէս կայծեր կիսամեռ.
 Աւազուտի երկայնքին որուն համբոյր կու տայ ծոփն՝
 Ամբոխն անթիւ կուտակուած կը սպասէ յոյսն հոգւոյն մէջ,
 Յուսով՝ լոյսին առաջնորդ, կեանքին մուսայ խնդալից:
 Ահա խնոյքը շրուայլ ոսկեծեղուն սրահին մէջ
 Ու բաժակներ երգախառն անմահութեան բուրբուրով.
 Կ'անցնին ժամերն այն անդարձ, ինչպէս զեփիւտը մեղմիկ
 Ծաղիկներու շրթներէն բիւր համբոյրներ խըլչելով...
 Ու կը սպասէ ամէն սիրտ արշալոյսին ծարափ....
 Կը սեեոին աւասիկ հազար բիրբեր երկնապիշ
 Օրուան աստղին աննրման խանձարուրքին ուղղութիւնամբ
 Եւ հորիզոնը բոսոր զոյներ կ'առնէ. և յանկարծ
 Անդունդներէն դիցամայր ծովին՝ հրեղէն ցոլքերով
 Շառաւիղներ կ'ընթանան շեշտ՝ հակընդդէմ հորիզոնն
 Ինչպէս բոցեր լափիլզող երկնից երեսն անսահման.

Երկրպագու և ամփոփ բարեպաշտ ժողովուրդն
 Այն ատեն ծննդը կրկնած կը խոնարհի յուզումով
 Արդարութեան Արեգին՝ զոր կը տեսնէ խորհրդով
 Այդ լուսարփի ջինջ ջահին շողերուն տակ ամփոփուած:
 Ժամ երջանիկ ուր յոյսերն ամբիժ լոյսի կը փոխուին,
 Կը բացուի կեանքն ալ ինչպէս ձինսպլասակ արշալոյս.
 Եւ ասպարէզը մարտի մրցանքներուն հետաւոր
 Ուր միշտ յոյսն է որ կու տայ թեքը՝ թռչիլ միշտ յառաջ:
 Այլ աւաղ, ոչ ամէն յոյս՝ կենաց արփի կը ծագէ,
 Եւ ոչ ամէն դալար ոստ ծաղիկներով կը ժպտի.
 Ո՛վ ըսպասում դառնազին, որուն վախճանն է պատրանք.....
 Կը սիրէի ըզքեզ, ծն՛վ, երբ կապուտակ քու ծոցիդ
 Արշալոյսէն գեղանի կը ծընէիր արփիներ.
 Ո՛հ, ինձ սարսուռ ազդեցիր երբ յորձանքիդ մէջ դաժան
 Կոյս արշալոյս մը չքնաղ իսաւարեցիր առ յաւէտ,
 Որուն գիշեր մ՛յաջորդեց ու չերեցաւ արփին ջինջ.
 Յոյսի կոկոնն՝ անբացիկ նետեցիր գիրկը մահուան: —
 Բայց հովտին մէջ, առուին ափն ամէն ծաղիկ ժմտերես
 Չունի՞ արցունք մը թաքուն յատակն իրեն բաժակին....
 Միթէ յաւէտ երկնից մէջ արշալոյսին կուսագեղ
 Կը յաջորդէ՞ միշտ անամպ վերջալոյսի ծիրանին.....
 Իսկ դու... կոկոն մընացիր ամբիժ քողովդ անկապուտ
 Ժրպիտ համակ անթախիժ ինչպէս հասակդ է ծաղիկ.
 Ամբիժ ինչպէս արշալոյսն ողողումով լոյսերու:
 Դու ննջեցիր մշտարթուն, շուշաններու գրկին մէջ
 Զորքս գոհար արցունքով սիրելիներդ ձօնեցին
 Խունկի անոյշ բուրմանց հետ մումունջներով հրաժեշտի.
 Ան առաքաստդ էր սիրուն ուրտեղ մենիկ հանգչեցար
 Կոյս բերբրով՝ որ երկինքը սիրելին կը փնտռեն.
 Զքնաղ հոգիդ աստղերուն՝ իսկ յիշատակդ անթառամ
 Սրտերուն մէջ՝ որ ըզքեզ անկեղծօրէն սիրեցին...
 Ու պիտ՝ ապրիս ինչպէս ես, ինչպէս էիր գեղանի
 Դրովին ծոցէն դու ծընած յաւերժական արշալոյս:

Հ. ԵՂԻԱ ՓԵՅԿԵԱՆ